

Pranciškonų vienuoliai siūlo Pakutuvėnuose kurti narkomanų rehabilitacijos centrą

Ramunė VIŠOCKYTĖ

Kažkada Pakutuvėnai (Plungės r.) buvo kaimas, kurio gyventojus ištrėmė, sodybas sulygino su žeme. O kaimo pavadinimas simboliškas: žemaitiškas žodis „paku“ reiškia atgailą.

Dabar plačiame lauke vienut vienutėle stūkso Pakutuvėnų bažnytelė, pranciškoniškojo jaunimo tarnybai keliems dešimtmečiams išnuomoti 50 hektarų. Būtent čia - ideali vieta steigti narkomanų rehabilitacijos centrą. Iki artimiausios gyvenvietės Aleksandra - net šeši kilometrai. Todėl čia į gyvenimą besikabinantys narkomanai netrukdyti į juos su baime ir nepasitikėjimu žiūrintiems žmonėms. O kilus norui gauti narkotikų, vargu ar norėtusi pėsčiam kulniuoti šešis kilometrus iki autobusų stotelės...

Pakutuvėnuose jau glaudžiasi septyni narkomanai iš Klaipėdos. Retkarčiais jie keičiasi. Su kiekvienu sutariama, jog gyvenant Pakutuvėnuose nebus vartojami narkotikai ir alkoholis. Bent kartą nusizengus šiai taisyklei, tenka atsiveikinti su likimo draugais. Brolis Kostas pasakojo, jog kartą vienas globotinis kišenėje rado kelis litus, suvaikščiojo tolimą kelią iki kaimo ir nusipirko alaus. „Tą patį vakarą skambina man į vienuolyną ir prašo atvažiuoti. Vaikinas pats išsigando savo poelgio, jautė begalinę kaltę, norą greičiau pasipasaikoti... Nustojusiems vartoti kvaišalus, negalima gerti ir alkoholio, nes tai pirmasis žingsnis, vėl vedantis prie narkotikų“, - sakė brolis Kostas.

Vienuoliai pranciškonai jau seniai brandina idėją Pakutuvėnuose įsteigti narkomanų bei kitų panašaus likimo žmonių rehabilitacijos centrą.

Kretingoje atkūrus pranciškonų vienuolyną, broliai vienuoliai neapsiribojo vien darbu parapijoje (krikščynos, Santuokos sakramento teikimas, laidotuvės, šv. Mišių aukojimas), o ėmėsi aktyvesnės veiklos, tiesdami tiltą tarp bažnyčios ir visuomenės. Apie jų pagalbą kiekvienam atėjusiam greitai sužinojo net Kaliningrado gyventojai. Tad iš šio miesto pirmieji narkomanai ir pradėjo važiuoti į Kretingą. Brolių jie prašydavo: „Pamelskite už mus, laikinai priglaukite...“ Tačiau narkomanų kaimynystės nesidžiaugė miestelio gyventojai. O ir vien maldos nepadėdavo bent laikinai atsikratyti priklausomybės nuo narkotikų. Išeidavo, surasdavo narkotikų, vogdavo. Todėl vienuoliai ir nusprendė narkomanus apgyvendinti Plungės rajone, Pakutuvėnų kaime.

Narkomanų prieglobstis iš pradžių buvo sunaikinto kaimo kapinių koplytelė. Nešildomose patalpose jie gyvendavo ir žiemą. Naktį miegodavo apsikabinę lauzė įkaitintą akmenį. Nors ir nebuvo normalių gyvenimo sąlygų, ne vienas čia išterdavo po keletą mėnesių. Ilgiausiai Pakutuvėnuose narkomanas gyvena penkerius metus. Pas juos atvažiuodavo ir po kelias dienas kartu gyvendavo brolis Gediminas, kurį dabar vis dažniau pavaduoja brolis Kostas. Per kelierius metus Kaliningrado narkomanus pakeitė lietuviai. Pagalbos prašyti atvyksta ne tik patys narkomanai,

Broli Kostas rehabilitacijos centro gyventojų miegamajame.

bet ir jų tėvai iš Vilniaus, Klaipėdos ir kitur. Gailla, bet visų norinčių priimti į Pakutuvėnus neįmanoma - nėra vietų.

Narkomanai iš kapinių koplytelės jau persikėlė į nešildomą ir be patogumų nameliuką, vadinamą „konteineriu“. Mažoje patalpėlėje patys ruošia maistą, iš lentų sukalta prieangyje augina gaidį, šildosi prie lauko. Naktį susieriečia į kamuoliuko ir miega dviaukštėse lovose. Miegamojo pasieniuose tvarkingai išrikiuoti maišai su drabužiais, kurių daugiau nėra kur dėti, nes neturi kitų baldų...

- Iš niekur nesulaukėme pagalbos ir valdžios dėmesio. Vieni daugiau nepajėgėme ir jau beveik nuleidome rankas. Nežtenka retkarčiais nuvykti į Pakutuvėnus, pabūti. Reikia, kad ten nuolat gyventume. Be to, narkomanams reikalinga ir kvalifikuotą specialistų pagalba, ir normalesnės gyvenimo sąlygos, - sakė brolis Astijus.

Pastaruoju metu vienuoliai didesnę dėmesį skyrė ne narkomanų rehabilitacijai, o prevenciniam darbui. Norėtų Pranciškonų gimnazijos dirbtuvėse įrengti jaunimo klubą, kurio pagrindinė veiklos kryptis būtų narkomanijos, kitų jaunus žmones žalojančių veiksmų prevencija.

Broli Kostas važiuoja į mokyklą, atsibasi su jaunimu, rodo jiems filmų ištraukas apie narkomanus. Vienuoliai kviečia specialistus iš Klaipėdos, Vilniaus skaityti kretingiškiams paskaitas apie narkomanijos problemas, mokyti juos, kaip kovoti su šia bėda. Prevencinis darbas su jaunimu yra būtinas, norint juos apsaugoti nuo tokios baisios gyvenimo rykštės. Jei šiam darbui nebus skiriamas dėmesys, laikas ir jėgos, jei dabartinių vaikų nesaugosim, jų neužimsim, nesudomsim, galime juos prarasti. Klaipėdos visuomenės sveikatos centro gydytoja Dalia Jurgaitienė kalbėdamasi su vienuoliais pastebėjo, jog jau dabar mūsų valstybė turi kurti detoksikacijos skyrius ir rehabilitacijos centrus vaikams ir paaugliams, kurie tik pradėję vartoti narkotikus ir dar neturi ilgametės

jų vartojimo patirties. Deja, kol kas kalbama ir lėšos skiriamos tik gelbėti suaugusius narkomanus. O juk visuomenė įstengs padėti tik nedaugeliui, kurie tvirtai nusprendė įsivertinti jiems ištiestos rankos.

Klaipėdos apskrčiai nepakanka 8 narkomanų detoksikacijos vietų uostamiesčio Priklausomybių ligų centre. Neseniai pasiekė gera žinia: Klaipėdos miestui skirta valstybės biudžeto specialioji 400 tūkst. Lt dotacija narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programai vykdyti. Šios Valstybės investicijų programos nepaprastosios išlaidos skiriamos detoksikacijos centrui kurti. Bet pinigai nepasieks tikslo, jei tuo pat metu nekursime narkomanų rehabilitacijos centro: po brangiai kainuojančio detoksikacijos kurso reikalingas reabilitacinis gydymas, kad iš detoksikacijos centro išėjęs narkomanas vėl negrįžtų prie kvaišalų. Beje, jau septynerius metus sprendžiama problema dėl narkomanų rehabilitacijos centro įkūrimo, kuriame Klaipėdos apskrities gyventojams, priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų, būtų suteikiama ne tik medicininė, bet ir socialinė pagalba. Centrą Klaipėdos savivaldybė planavo įkurti Karklėje. Buvo parengtas net pastato projektas. Deja, idėjos atsisakyta. Iškota alternatyvių variantų ir išgiristas Kretingos pranciškonų vienuolių pasiūlymas.

Pakutuvėnuose Klaipėdos apskrities viršininkei Virginijai Lukošienei brolis Kostas sakė:

- Norėtume Pakutuvėnuose įsteigti rehabilitacijos centrą, kuriame savo gerovę kurtų patys narkomanai. Galima sodinti medžius, užsiimti daržininkyste ir net gyvulininkyste, amatais. Svarbu, kad žmonės būtų užimti, nesitrintų iš kampo į kampa, nekiltų mintis sugrįžti prie narkotikų. Vieni, be specialistų ir valdžios pagalbos, to nepajėgime padaryti. Patys važiuojame ir seminarus narkomanijos prevencijos klausimais, domimės, kaip reabilitacines pagalbos teikimas organizuotas Lenkijoje, Italijoje, kitose šalyse. Tokia informacija, patirtis reikalinga, bet nepakankama. Norėtume, kad Pakutuvėnuose įkurtame reabilitacijos centre dirbtų psichologai, psichoterapeutai, socialiniai darbuotojai, profesionalūs slaugytojai, konsultantai. Reikia narkomanams suteikti ir normalias gyvenimo sąlygas arba bent suteikti galimybę jiems patiems tas sąlygas susikurti.

Jungtinių Tautų vystymo programos regioninio projekto Rytų Europoje ir Baltijos valstybėse koordinatorius Konstantinas Popas taip pat palaiko idėją kartu su Kretingos Pranciškonų vienuolyno vienuoliais įkurti narkomanų rehabilitacijos centrą. Projekta pristatytas Jungtinėms Tautoms ir jau svarstomas Niujorke.

Pakutuvėnų „konteineris“ ir jo gyventojai.

Autorės nuotraukos